

OBSAH

Předmluva	6	2.4 Pracovní výchova a využití ergoterapie u osob s mentální retardací	24
Předmluva k 2., opravenému vydání	7	2.4.1 Cíle a úkoly pracovní výchovy a ergoterapie MR	24
1 Prakticky zaměřené předměty jako součást základního vzdělání	8	2.4.2 Specifika osobnosti s mentální retardací důležitá pro pracovní výchovu a ergoterapii ..	25
1.1 Vymezení vybraných pojmů	8	2.4.3 Doporučení pro výchovnou práci s MR	26
1.2 Prakticky zaměřené předměty ve vzdělávacích programech základních a speciálních škol	9	2.4.4 Organizace praktických činností MR	27
1.2.1 Základní škola	10	2.5 Pracovní výchova a ergoterapie tělesně postižených a zdravotně oslabených osob ..	28
1.2.2 Národní škola	10	2.5.1 Cíle pracovní výchovy a ergoterapie	29
1.2.3 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV)	11	2.5.2 Doporučení pro pracovní výchovu a ergoterapii	29
1.2.4 Základní škola praktická (dříve zvláštní škola) ..	11	2.5.3 Materiály, činnosti a pracoviště pro pracovní výchovu a ergoterapii	29
1.2.5 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání upravený pro žáky s lehkým mentálním postižením (RVP ZV-LMP)	12	2.5.4 Léčba prací cílená na postiženou oblast	30
1.2.6 Základní škola speciální (dříve pomocná škola) ..	12	2.5.5 Kompenzační pomůcky	30
1.2.7 Pracovní verze Rámcového vzdělávacího programu pro základní školy speciální	13	2.6 Pracovní výchova a ergoterapie zrakově postižených osob	31
1.3 Cíle vyučování a učení prakticky zaměřených předmětů, standardy základního vzdělání a kompetence žáků	13	2.6.1 Cíle a úkoly ergoterapie zrakově postižených osob	31
1.3.1 Cíle praktických činností v základním školství	13	2.6.2 Doporučení pro práci se zrakově postiženými osobami	31
1.3.2 Cíle pracovního vyučování na ZŠ praktických (dříve zvláštních školách)	14	2.6.3 Metody práce používané v ergoterapii zrakově postižených osob	33
1.3.3 Cíle pracovní a výtvarné výchovy v ZŠ speciálních (dříve pomocných školách)	14	2.6.4 Příklady okruhů činností používaných v ergoterapii zrakově postižených osob	34
1.3.4 Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a svět práce podle RVP ZV	14	2.7 Aktivizace seniorů	35
1.3.5 Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a svět práce podle RVP ZV-LM	15	2.8 Úkoly k 2. kapitole	36
1.3.6 Cílové zaměření vzdělávací oblasti Člověk a svět práce podle pracovní verze RVP ZV žáků v základní škole speciální	15	2.9 Použité a doporučené informační zdroje	37
1.4 Úkoly k 1. kapitole	15	3 Didaktické metody v praktických činnostech ..	31
1.5 Použité a doporučené informační zdroje	16	3.1 Přehled metod a jejich třídění	39
2 Ergoterapie, pracovní terapie, léčba prací ..	18	3.1.1 Metody spojené s praktickými činnostmi žáků a klientů	39
2.1 Vymezení pojmů souvisejících s ergoterapií ..	18	3.1.2 Instruktaž k praktickým činnostem	40
2.2 Ergoterapie - vymezení pojmu, cíle a klasifikace	20	3.2 Heuristické metody, aktivizující metody, konstruktivistické přístupy k učení	41
2.2.1 Vymezení pojmu ergoterapie a ergoterapeut ..	20	3.2.1 Význam a pojetí aktivizujících metod	41
2.2.2 Cíle ergoterapie	20	3.2.2 Aktivizující metody v praktických činnostech a v ergoterapii	42
2.2.3 Hlavní oblasti ergoterapie	20	3.3 Problémové metody v prakticky zaměřených předmětech v základním a speciálním školství	44
2.2.4 Podmínky a okolnosti ovlivňující dosažení cílů ergoterapie	21	3.3.1 Problémová situace, problém, problémová úloha	44
2.3 Ergoterapie v předškolním a školním věku ..	21	3.3.2 Postupy při použití problémové metody v prakticky zaměřených předmětech	45
2.3.1 Cíle a úkoly ergoterapie u dětí	22	3.4 Výukové projekty a projektové vyučování v praktických činnostech	46
2.3.2 Doporučení pro práci s dětmi při ergoterapii ..	22	3.4.1 Vymezení pojmů, přednosti a úskalí projektové metody	46
2.3.3 Metody práce používané v dětské ergoterapii ..	22	3.4.2 Stavba výukových projektů	46
2.3.4 Hra, její využití a druhy her	23		
2.3.5 Příklady okruhů činností používaných v dětské ergoterapii	24		

3. 4. 3	Typy výukových projektů	47	5. 6. 1	Jedovaté rostliny	61
3. 5	Úkoly ke 3. kapitole	48	5. 6. 2	Rostliny jako zdroj alergenů	61
3. 6	Použité a doporučené informační zdroje	48	5. 7	Úkoly k 5. kapitole	62
4	Organizace a plánování výuky prakticky zaměřeným předmětům (PZP)	50	5. 8	Použité a doporučené informační zdroje	62
4. 1	Organizační formy výuky v základním a speciálním školství	50	6	Přírodní a technické materiály v prakticky zaměřených předmětech, v zájmové činnosti a v ergoterapii	63
4. 1. 1	Formy výuky	50	6. 1	Přírodní materiály	64
4. 1. 2	Struktura vyučovacích jednotek praktických činností v učebně, ve specializované pracovně, v dílně	50	6. 1. 1	Charakteristika, vlastnosti a druhy přírodních materiálů	64
4. 1. 3	Exkurze	51	6. 1. 2	Hlediska pro výběr činností a druhů přírodních materiálů	64
4. 1. 4	Praktické činnosti na školním pozemku	51	6. 1. 3	Možnosti využití a vztahy k jiným předmětům a druhům činností	64
4. 2	Plánování výuky v prakticky zaměřených předmětech	51	6. 1. 4	Pracovní pozice, úchopy a náročnost prací s přírodním materiálem	65
4. 2. 1	Vyučovací zásady důležité pro plánování a vlastní výuku PZP	52	6. 2	Papír a papírenské výrobky	65
4. 2. 2	Rámcový plán a tématické plány v PZP	53	6. 2. 1	Charakteristika, vlastnosti a druhy papíru a papírenských výrobků	65
4. 2. 3	Příprava na vyučovací jednotku PZP	54	6. 2. 2	Hlediska pro výběr činností a druhů papíru	65
4. 3	Úkoly ke 4. kapitole	55	6. 2. 3	Možnosti využití papíru a vztahy k jiným předmětům a druhům činností	65
4. 4	Použité a doporučené informační zdroje	55	6. 2. 4	Pracovní pozice, úchopy a náročnost prací s papírem	66
5	Rostliny v prakticky zaměřených předmětech, v zájmové činnosti a v ergoterapii	56	6. 3	Modelovací a licí materiály	66
5. 1	Výběr a využití rostlin	56	6. 3. 1	Charakteristika, vlastnosti a druhy modelovacích a licích materiálů	66
5. 1. 1	Výběr rostlin a činností pro práci ve vyučování	56	6. 3. 2	Hlediska pro výběr činností a druhů modelovacích a licích materiálů	66
5. 1. 2	Rostliny v zájmové činnosti	56	6. 3. 3	Možnosti využití a vztahy k jiným předmětům a druhům činností	67
5. 1. 3	Význam a využití prací s rostlinami ve výuce a v zájmové činnosti	56	6. 3. 4	Pracovní pozice, úchopy a náročnost prací s modelovacími materiály	67
5. 1. 4	Rostliny v ergoterapii	57	6. 4	Textilní materiály	68
5. 2	Charakteristika rostlin a činností s rostlinami v interiéru	57	6. 4. 1	Charakteristika, vlastnosti a druhy textilních materiálů	68
5. 2. 1	Pokojevé rostliny	57	6. 4. 2	Hlediska pro výběr činností a druhů textilních materiálů	68
5. 2. 2	Užitkové rostliny	57	6. 4. 3	Možnosti využití a vztahy k jiným předmětům	68
5. 2. 3	Aranžování a vazba rostlin	57	6. 4. 4	Pracovní pozice, pohyby a úchopy	68
5. 3	Venkovní rostliny a praktické činnosti	58	6. 5	Dřevo	69
5. 3. 1	Příklady činností při pobytu venku, při procházkách a exkurzích	58	6. 5. 1	Charakteristika, biologická podstata tvorby dřeva a jeho vlastnosti	69
5. 3. 2	Praktické činnosti spojené s pěstováním rostlin na zahradách	58	6. 5. 2	Hlediska pro výběr činností a materiálu	71
5. 4	Školní zahrady a přírodní učebny	59	6. 5. 3	Možnosti využití prací se dřevem a vztahy k jiným předmětům a druhům činností	72
5. 4. 1	Vybavení školní zahrady	59	6. 5. 4	Pracovní pozice, úchopy a rozsah pohybů při práci	72
5. 4. 2	Uspořádání školní zahrady	59	6. 6	Úkoly k 6. kapitole	72
5. 4. 3	Doporučení pro organizaci práce na školní zahradě	60	6. 7	Použité a doporučené informační zdroje	73
5. 5	Zahrady a parky - využití a specifika pro znevýhodněné osoby	60	7	Bezpečnost a hygiena práce při praktických činnostech	74
5. 5. 1	Zahrady a parky pro zrakově postižené osoby	60	7. 1	Hlavní zásady bezpečné a hygienicky nezávadné práce platné pro výuku prakticky zaměřených předmětů a pro práci klientů v různých zařízeních	74
5. 5. 2	Zahrady pro sluchově postižené osoby	60			
5. 5. 3	Parky a zahrady pro tělesně postižené osoby	61			
5. 5. 4	Zahrady a parky pro osoby s mentálním postižením	61			
5. 6	Rostliny z hlediska bezpečnosti a hygieny práce	61			

7.2	Výukové prostory a prostory pro praktické činnosti žáků a klientů	75	8.2.4	Testy a testování při praktických činnostech . . .78	
7.2.1	Prostorové podmínky	75	8.3	Rozvoj osobnosti žáků v prakticky zaměřených předmětech	79
7.2.2	Pobytové podmínky - vytápění a osvětlení prostor pro výuku a praktické činnosti	75	8.3.1	Oblasti, které lze rozvíjet při praktických činnostech	79
7.3	Použité a doporučené informační zdroje	75	8.3.2	Uplatnění environmentální výchovy v prakticky zaměřených předmětech	80
8	Využití praktických činností pro diagnostiku a rozvoj osobnosti žáků v základním a speciálním školství, diagnostika v ergoterapii a ergodiagnostika	76	8.4	Diagnostika v ergoterapii a ergodiagnostika . . .81	
8.1	Vymezení vybraných pojmů	76	8.4.1	Diagnostika v ergoterapii	81
8.2	Diagnostické metody používané v prakticky zaměřených předmětech	76	8.4.2	Ergodiagnostika	81
8.2.1	Pozorování jako diagnostická metoda při praktických činnostech	77	8.5	Úkoly k 8. kapitole	82
8.2.2	Rozhovor a dotazník jako diagnostické metody při praktických činnostech	79	8.6	Použité a doporučené informační zdroje	83
8.2.3	Rozbor a hodnocení výsledků praktických činností	79	9	Přílohy	84
			9.1	Příklady písemných příprav na vyučovací jednotky praktických činností.	84
			9.2	Opracování dřeva a pracovní techniky	87
			9.3	Příklady testů používaných v ergoterapii	91